viiendiku (täpsemalt 343 723 ehk 78,9%) elukoht vaadeldava ajavahemiku jooksul püsinud samus paigastikes ja ca $^1/_5$ (92 068) isikut ehk 21,1%) rännanud teistesse paikkondadesse. Vaadeldes eraldi linnu, aleveid ja maid (valdu) osutub, et elukohta vahetanud aktiivseid on suhteliselt kõige vähem maal valdades, lähikaudu vaid $^1/_8$ (12,6%), kuna linnades on nende osatähtsus tunduvalt kõrgem, nimelt ümmarguselt $^1/_3$ (33,4%) ja kõige kõrgem tolleaegseis aleveis ehk praegustes noortes linnades — lähikaudu $^2/_5$-kku (39,3%).

Tuginedes samule tabeleile, mis Reiman, võtame käesolevas ühenduses interlokaalseist rändeist vaatluse alla oluliselt vaid maalt-linna rännded. Sedagi ei tee me täies ulatuses, vaid eeskätt regionaalsel taustal ja seoses linnade tagamaade resp rändkondadega. Kasutada olevad andmed võimaldavad 1922.—1934. a. vahemikus eritleda õieti vaid aset leidnud rännete tulemusi. Rännetetulemused, rändesaldod ja mobiliteet ning fluktuatsioon käivad aga erinevaid radu, nagu see nähtub Heberle ja Meyer'i uurimusest saksa suurlinnade üle, eriti analüüsist Berliini ja Krefeldi sajandipikkuse meldimisstatistilise materjali põhjal [14, lk. lk. 83—94]. Et rändesaldod on tulemus palju suuremaist rändekäivetest näitab ka D. S. Thomas'e uurimus siserännete üle Rootsis [41, eriti lk. 353]. Nii esines Rootsis maaliste tööstuspiirkondades $4^0/_{00}$-line rändeülejääk 68 isiku juurderände ja 64 isiku ärarände tulemusena keskmise rahvastiku iga 1000 kohta, linnades tulenes aga $9^0/_{00}$-line rändeülejääk diferentsina aasta jooksul 100 juurde- ja 91 äraränniku vahel.

Eesti linnade rändlemismahtu ega üldist ning erilist rändesagedust ei saa me oleleva materjali alusel käsitada ega seletada. Koondame seetõttu esmajoones peamise tähelepanu meie linnade aktiivse rahvastiku koostisele kahest rahvastikuelemendist — 1) paiklikest elanikest ja 2) juurderännikuist kahe viimase rahvaloenduse ajavahemikus.

Arvud Eesti linnade aktiivse rahvastiku koostise kohta ülaltähendatud mõttes on toodud 1. tabelis, kus esimeses arvudelahtris (a) esinevad need aktiivsed, kelle elukoht 1922. aastal oli samas linnas kui 1934. a. rahvaloendusel, ja teises lahtris (b) need aktiivsed juurderännikud, kes vastavaisse linnadesse tulnud mujalt kodumaalt 1922.—1934. a. vahemikus. Välja on jäänud välismaadest tulnukad (sisserännikud) ja elimineeritud need juurderännikud, kelle alatine elukoht 1922. a. oli teadmata.

Nende kahe arvuderea (a ja b) kõrvutamisest selgub, et aktiivsete paiklike elanike ja juurderännikute arvuline suhe Eesti linnades on vägagi erinev. Tabeli kolmandas lahtris (c) toodud protsentarvud näitavad, et kodumaalt juurderännikute protsent võrreldes paiklikega kõigub 9,5 (Kallaste) ja 148,6 (Antsla)



Tartu VI, lk. 253